

М.К. Сухонос, О.В. Димченко, В.В. Белявцева, С.М. Гайденко, С.О. Свічко

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

В статті розглянуто зв'язок державної політики регіонального розвитку з завданнями органів місцевої влади щодо підтримки саморозвитку регіонів. Запропоновано логіко – структурні моделі організації діяльності обласних адміністрацій по вирішенню проблем регіонів, визначення специфіки регіонів як об'єктів керованого розвитку. Надано термінологічні пояснення поняттям «регулювання, забезпечення, підтримка». Приведені характеристики Харківської області з позицій їх соціально – економічного потенціалу і визначені зміни в діяльності ХОДА в нових умовах реформування і розвитку місцевого самоврядування. Поставлені завдання наукового забезпечення і активації процесів регіонального розвитку.

Ключові слова: регіональний розвиток, державна підтримка, наукове забезпечення, регулювання забезпечення, адміністрація, управлінська діяльність.

Постановка проблеми

Світова практика економічного розвитку в останні десятиліття зазнала значного прискорення. Ситуація складається так, що наукове забезпечення цих реальних процесів за практикою не встигає [1, 2, 3]. Це стосується більшості суспільних наук, не виключенням є і економіка. Економічні дослідження більш поглиблено розкривають виробничу практику, комерцію, правові норми. Відставання проявляють себе в сфері проведення реформ, організації управління, в конфліктології. Є значна потреба і в виявленні знань з питань проведення реформ і децентралізації влади. В цьому аспекті ми маємо значний розрив між наукою та практикою.

Світ змінюється, нерівновага в економіці і суспільстві збільшується, невизначеність стає нормою нашого часу. В таких умовах державна політика має постійно себе перевіряти на відповідальність науковим рекомендаціям, має сама стимулювати наукові розробки в найбільш актуальних сферах соціуму і економіки.

На сьогодні в самій активній фазі знаходиться процес реформування місцевого самоврядування, процес децентралізації влади і оновлення структур і методів управління [4, 5]. Ключовою ланкою в державному управлінні визначено регіональний розвиток, де створені об'єднані територіальні громади тільки починають свій історичний шлях діяльності. Питання розвитку регіонів і взаємодії центральної і місцевої влади є на сьогодні достатньо гострим, проблемним і невідрегульованим, що і потребує особливої уваги науковців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Тема управління регіональним розвитком достатньо широко висвітлена в наукових працях відомих вітчизняних і зарубіжних вчених. Країни Європейсь-

кого союзу на законодавчому рівні провели відповідні реформи щодо децентралізації влади. Регіоналістика, механізми і методи забезпечення розвитку в науковому розгляді представлена в трудах Ансофа І., Вебера А., Портера М., Пат'єв П., Ромера Д., Холл Р., Білоуса А., Геєця В., Резанова Т., Чухно А.

Разом з тим, розвиток знань не знає обмежень часу і потребує нових досліджень.

Мета статті – оцінка ситуації в розвитку регіонів і обґрунтування пріоритетних завдань підтримки територій та органів місцевої влади в їх визначенні і виконанні стратегії інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу

В трансформаційний період ми маємо в економіці, в механізмах управління її розвитком деяке суперництво консервативних і реформістських підходів. Але історичний досвід показує, що більш вагомими результатами забезпечує не суперництво, а зближення цих підходів і теорій, їх конвергенція. Як наслідок такого зближення визначаються ефективні регулятори розвитку, а саму модель управління розвитком слід вважати «змішаного типу». В нашому дослідженні це є принциповим методологічним положенням: розвиток регіону потребує поєднання державного господарського механізму з ринковим, адміністративного з соціальним.

Змішаний тип управління і регулювання набуває таких характеристик:

- поєднує стійкість ієрархії і гнучкість незалежності;
- регулює норми соціальної справедливості;
- балансує попит і пропозицію;
- не фетишизує принцип «прибутковості»;
- не вводить в гострі протиріччя партнерські і конкурентні відносини.

Різновиди державного управління, впливу в економіці і суспільстві знаходяться в стані постійної динаміки, змінюють свою силу впливу і механізми [6, 7].

На даний час система владних та управлінських відношень може бути представлена таким чином (рис. 1).

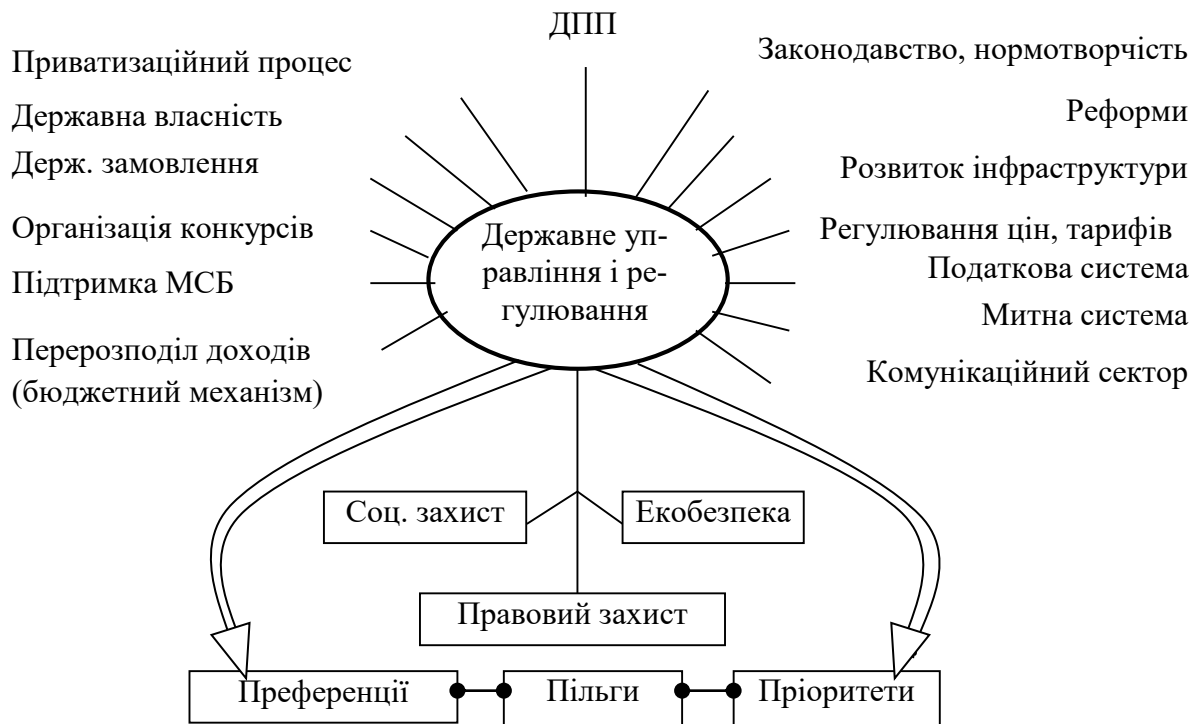

Рис. 1. Розширений комплекс завдань державної підтримки регіонального розвитку

З наведеного рис. 1 чітко не прослідковується саме поняття «державна підтримка», а зафіксовані різновиди і форми такої підтримки, в зв'язку з тим, що наукове визначення «підтримки» в термінологічному змісті не опрацьоване дослідницькими. Ми вживаємо це поняття в значенні близькому таких термінів як «управління», «регулювання», «забезпечення», «допомога». В контексті основної теми «регіональний розвиток або розвиток регіонів» сам процес розвитку розуміється як дія ендогенних(внутрішніх) сил. Регіон йде шляхом самоуправління і саморозвитку, а держава кожному зі своїх регіонів забезпечує «підтримку», включаючи таку функцію в регіональну політику, в загальний механізм управління соціально- економічним розвитком країни в цілому. Отже «підтримка» здійснюється в самих різних формах і різними методами, що й показано на мал.1.

Тобто ми маємо в цьому випадку не прямий адміністративний вплив держави, а шляхом реформ, регулювання тарифів, вкладеннями і рішеннями в розбудову інфраструктури, удосконалення системи моніторингу регіонального розвитку. Таким чином в державній політиці регіонального розвитку можна виділити специфічні і дещо відмінні «ключові терміни», що складають механізм управління, а саме: регулювання, забезпечення, підтримку. Тема понятійної змістовності, відповідності і коректності в

проблематиці державної регіональної політики дійсно на даний час недостатньо розкрита і опрацьована. З переглянутих 100 наукових робіт з ключовим терміном «забезпечення» маємо таку структуру його використання: 40% - законодавство та адміністративне право, 25% - забезпечення безпеки (економічної, екологічної, соціальної), 10% - інформаційно – аналітичне забезпечення, 7% - в сфері освіти і навчання.

Державна система управління побудована на принципах стійкої ієрархії, в якій важливу роль виконують обласні і районні адміністрації. У цих адміністрацій є два магістральних напрямки своєї діяльності: перший і головний - розвивати свій регіон, щоб він престижно і конкурентно виділявся серед інших, забезпечував збільшення вкладу в національну економіку і створював високий рівень достатку для своїх громадян, а другий напрямок - провести трансформаційні зміни в самому апараті, в його роботі, в методах управління, щоб успішно виконати свою місію (забезпечувати умови для першого напрямку), оскільки управлінська система в розвитку має не наслідувати зміни в керованому об'єкті, а саме упереджувати змінюватись сама.

Кардинальні трансформації, що відбуваються в рамках активного процесу реформи місцевого самоврядування стосуються, перш за все, організаційно – економічних відносин між структурами влади [7, 8].

«Зрозуміло, нові організаційно-економічні взаємини між цими суб'єктами, їх права, обов'язки і відповідальність, в т. ч. відповідальність держави перед господарськими організаціями, ще недостатньо відпрацьовані» [15]. Але практика не може себе заспокоювати браком науково виважених пропозицій. Тому державні органи управління на регіональному рівні самі включені в наукову діяльність, поєднуючи відоме і нове.

Вони, водночас, відходять і від політико-ідеологічних функцій, і від господарських, а управлінські розвивають по новому: облік доповнюється аналітикою, планування змінюється на стратегічне прогнозування, тотальний контроль - на вибірковий нагляд, розподіл ресурсів - на координацію і регулювання. В цілому механізм адміністрування трансформується в механізм знанієвої і методичної підтримки в сфері бізнесу і підприємництва. Відомо, що управлінські структури по своїй природі є жорстко ієрархічними і консервативними у часі [1, 2, 3]. Вони змінюються і реформуються досить поступово, маючи внутрішній супротив. І не дивлячись на час в три десятиліття, що пройдені з 90-х років, зараз регіональна система управління має ще безліч невирішених проблем. І очікувати на їх кардинальне вирішення в найближчі роки марно: історичні процеси мають свою швидкість. Але прискорити зміни, в розумних масштабах, можна і необхідно. Головне - не діяти «на розсуд і волю», а опиратись на наукові знання в сфері методології управління регіональним розвитком. Бажано використовувати досвід і позитив передових країн світу, їх оновлену нормативно-правову і інституційну базу. Зарубіжні та вітчизняні надбання в управлінні розвитком регіонів представлені досить широко прикладами, ситуаціями, фактами, окремими успіхами та прорахунками законами, реформами, нормативними актами. Завдання наукової думки все це надбання зробити об'єктом дослідження і на цій основі запропонувати адекватні часу і цілям механізми розвитку, а також впровадити технологію адаптації до вітчизняних умов та завдань цих оновлених механізмів в практику управління розвитком регіону.

Широкий спектр різновидів управлінської діяльності адміністрації регіону є запорукою широкомасштабного впливу на регіон в цілому, але це не зменшує роль вибору пріоритетів (соц. захист, реформи, фінанси, тарифи, комунікації). Пріоритет є і в методах адміністративного впливу – регулювання і підтримка.

Регулювання здійснюється з використанням економічних регуляторів та організаційно-управлінських функцій. Функцію ми розглядаємо як специфічний вид управлінської діяльності, як від-

ношення частини до цілого. Інші характеристики (властивості) управлінських функцій - процедурна повторювальність, технологічність, процесність. В системі адміністративного управління характер функцій зараз докорінно змінюється. «Важливим є також перехід усюди, де можливо, від директивного і регламентуючого управління до нормативного і індикативного, коли виконавець у рамках поставленої мети і сформованих обмежень одержує велику волю маневру».

В новій моделі, яка поступово укріплює позиції, державний і ринковий регулятори створюють разом «компромісний або гібридний механізм». І якщо у політичній термінології поняття «гібридний» ототожнюють з негативом, то в економіці воно несе на собі більше позитивного змісту і позитивного розуміння, оскільки розвиток, маючи в основі протиріччя, не виключає і згод та компромісів, особливо в період еволюційних етапів.

З тих же методологічних основ інтеграції і «гібридності» виходить і нова теорія інституціоналізму [10]. «В основі інституціоналізму лежить спроба (і на наш погляд успішна) позаекономічного тлумачення сутності і рушійних сил суспільного розвитку». Це розширило методологічні основи наукового пошуку «поряд з економічними організаціями в сферу досліджень увійшли «інститути» у найбільш широкому тлумаченні цього терміну - як норми соціальної поведінки». В розвитку регіону як економічної системи інституціональна складова має першорядне значення: держава, ринок, громада - системи різної якості і тільки узгоджені і прийняті учасниками «правила гри» та інтегровані механізми можуть забезпечити стратегію регіонального розвитку. Функція адміністративного апарату все більш зміщується у бік не господарської діяльності, а організаційної та консалтингової, в якій поєднується науковість, досвід і мистецтво управління у відповідь на державну політику і громадські вимоги: знову ж таки гібридний механізм.

Модель, що уточнює особливості управлінської діяльності адміністрації на регіональному рівні представлена на рис. 2.

В цьому ж аспекті (управління) раніш пропонувались і розглядалися логіко-структурні моделі, але в даній моделі акцентується увага на змістовній стороні роботи апарату. Набір різновидів завдань «вивчати, нормувати, узгоджувати, координувати» відбиває характер використання знань в технологіях управління. Підкреслено також, що базу знань необхідно постійно оновлювати, а із «впливів» доцільно віддати пріоритет «стимули і заходи» при якісному контролі результатів використання.

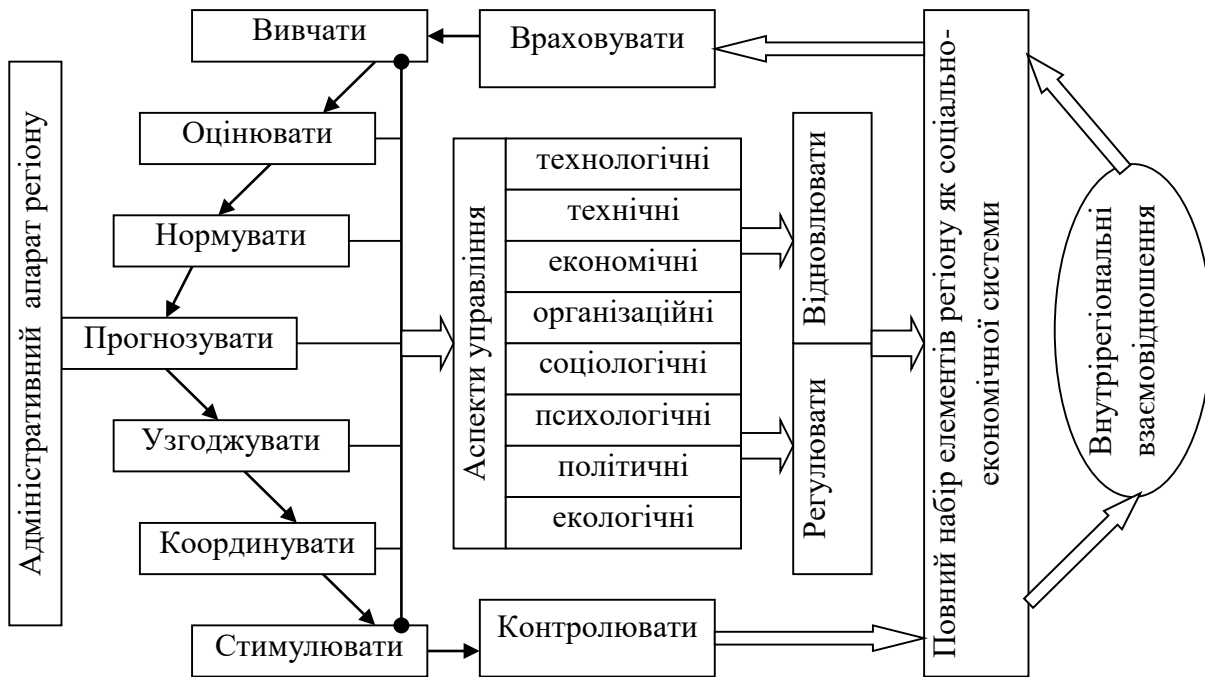

Рис. 2. Особливості управлінської діяльності адміністрації на регіональному рівні.

В своїх дослідженнях ми розглядаємо дійсно широкий спектр впливів держави і регіональних структурних органів управління на місцях в розумінні нових форм і механізмів підтримки. Але державне управління не зростає і «старий» метод підтримки – прямого бюджетного фінансування.

З заявою (на селекторній нараді) міністра мінрегіонбуду Зубко Г.П. з 2014 р. по 2018 р. включно державна підтримка на розвиток регіонів, територіальних громад та розбудови їх інфраструктури зростає в 39 разів. На 2018 рік визначено 5 проєктів державного рівня для розвитку регіонів, а саме:

- створення ЦНАП,
- новий освітній простір,
- центри безпеки громадян,
- сучасні амбулаторії,
- дитячі сімейні будинки.

На 2019 р. на регіональний розвиток ПРООН та ЄС виділили 50 млн євро, окремо Німеччина – 10 млн євро, окремо ЄС на фінансування реформ – 15,5 млн євро.

Державно регіональна політика зафіксована в Стратегії розвитку регіонів, в законодавстві, в програмах Екологічної та Економічної безпеки (рис.3).

Ця політика поглиблюється на містах в зв'язку зі специфікою кожного окремого регіону і реалізується під впливом і за підтримкою Обласних державних адміністрацій.

Наш об'єкт дослідження - Харківський регіон, його потенціал, специфіка, зв'язки, апарат управління, ініціативи і практичні результати. Ми позиціонуємо Харківський регіон (місто і область) як цілісний соціально-економічний об'єкт науково-освітнього, господарського і культурного профілю

діяльності. Регіон має свою історію розвитку, складну і багатопрофільну економічну структуру, прикордонне розміщення, велику територію з вузлами транспортних зв'язків. У Харкові розміщення значна кількість машинобудівних підприємств, які десятиліттями були конкурентоздатними на внутрішньому і зовнішньому ринках. Як науково-освітній центр наше місто прославили відомі вчені зі світовим ім'ям (Л.Д. Ландау, Д.І. Багалій, С.А. Кузнець, О.Г. Ліберман, І.І. Мечніков, В.А. Стеклов, Ю.В. Кнорозов) Харківський регіон виділяється серед інших і досить високою інноваційною активністю [4, 5, 13, 14].

Харківська область має вагомі пріоритети серед інших регіонів України щодо науково-технічного потенціалу, промислового комплексу, природних ресурсів земель сільськогосподарського призначення, видобутку газу та нафти [11, 12]. В цілому за даними рейтингової оцінки регіонів України, Харківщина посідає від 1-го по 3-тє місце в десяти різновидах оцінки з дев'ятнадцяти показників. Чотири з цих показників характеризують конкурентоспроможність області. У регіоні сконцентровано до 60% основних фондів науково-освітнього сектора економіки України, виконується п'ята частина усіх науково-дослідних розробок, навчається 200 000 студентів. Область має значні ресурси з видобутку газу, нафти, бурого вугілля. На експорт поставляється 47% промислової і харчової продукції. Показово і те, що Харківщина змінює структуру економіки нарощуючи обсяги не товарів, а послуг. На сферу послуг припадає 65% зайнятості. В регіоні до 10 тисяч ІТ-компаній і ця галузь забезпечує 5% надходжень до ВРП, в т. ч. більше половини - на експорт [12,14].

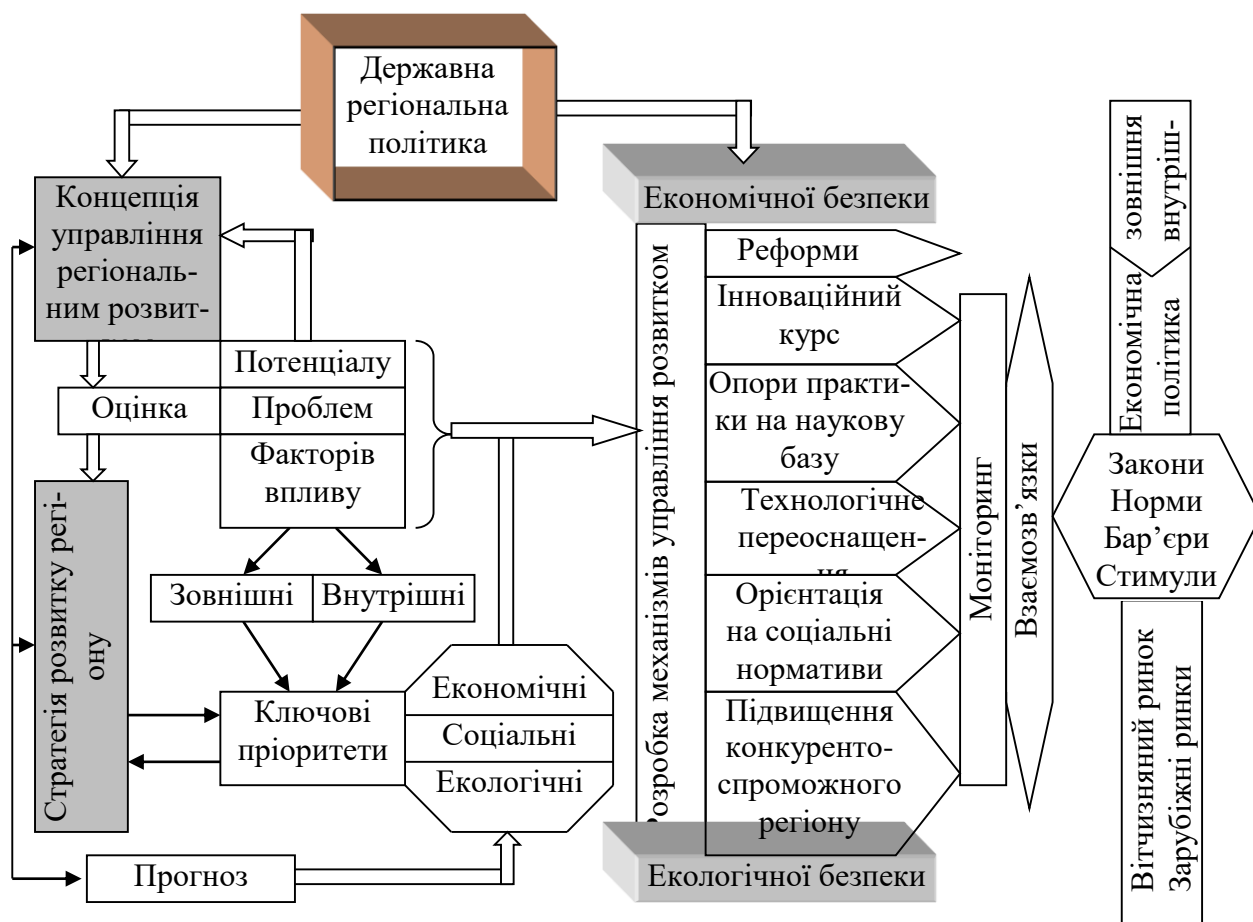

Рис 3. Стратегія, механізми, взаємодії в регіональному розвитку

Зважаючи на високий ранг Харківського потенціалу підхід до управління розвитком регіону має бути вивіреним, обґрунтованим і науково-комплексним. Але цього недостатньо: регіон, як не важливо порівнювати його з іншими, все ж слід розглядати з позицій його відмінностей, особливостей, оригінальності. І навіть при тому, що наука притримується стійких, чітких, закономірно визначених знань, на наш погляд, сучасна методологія управління розвитком соціально-економічних об'єктів тільки в основі своїй має базуватись на загальних принципах і закономірностях, а в деталях саме важливо враховувати відмінності та особливості.

Завдання регіону - максимально використовувати ті існуючі можливості, на що і націлені зусилля адміністративного сектора управління регіоном.

У системі адміністрування комплекс управлінських заходів щодо розвитку регіону досить широкий. В першу чергу - це система міжнародних зв'язків, програма підвищення конкурентоспроможності регіону, а також іміджу та інвестиційної привабливості. В цьому аспекті область розширює мережу власних спеціалізованих організацій за кордоном і розміщує представництва міжнародних організацій на своїй території.

В нашому дослідженні регіон не просто стандартний великий економічний об'єкт територіального

розміщення і адміністративного підпорядкування, а об'єкт складно структурований, близький за природою до самоорганізованих систем та живих організмів, наділених такими якостями як нелінійність, вразливість, поведінка, рефлексія, непередбаченість. Управління регіоном, наскільки б не важливо було оцінювати продукцію, основні фонди, фінансові потоки, дороги і транспорт, все ж таки, в основі своїй, є управління людьми, їх потребами, знаннями, вміннями, поведінкою, діяльністю. І регіональний розвиток - це, перш за все, людський розвиток, а вже потім виробництво, товари, послуги, ринок, конкуренція.

Наука економіка, як одна із найвагоміших складових суспільних наук, опікується економічними відносинами, але ті в свою чергу, не що інше як людські відносини, що проявлять себе через творчість, працю, товарний і грошовий обмін, розподільчі механізми, процесу присвоєння і володіння.

Тому, в нашому дослідженні проблем управління регіональним розвитком, її методологія, інженерія і ділова практика є складовими єдиного механізму, в якому людські потреби та інтереси, виробнича база та ринкові умови життєзабезпечення саме і створюють економічні відносини, покращену модель яких ми пропонуємо.

На людський фактор орієнтується і апарат ОДА в своїй роботі як впливає зі «Звітів ОДА» за 2016-2017 роки, департаменти економічного профілю здійснили значний комплекс робіт для поліпшення ситуації у використанні потенціалу регіону і в його нарощуванні. У 2016 році проведено 218 заходів міжнародного характеру, прийнято 25 офіційних делегацій, проведено міжнародний форум «Інновації. Інвестиції. Харківські ініціативи». Проведено семінари з питань «Електронних публічних закупівель», відкрито і організовано роботу 34 центрів надання адміністративних послуг, задіяна платформа обміну інформацією з міжнародної технічної допомоги.

ОДА вирішує широкий спектр завдань (більше 20 програм) для МСБ, в т. ч. створення кращого бізнес-середовища, спрощення процедур отримання дозволів на відкриття своєї справи, механізми кредитування, оформлення вантажів на митниці та інші.

Структура функціональної діяльності ОДА формується різнопланово:

- внесення змін і корективів в планові завдання;
- інформаційно-аналітичні матеріали;
- виконання доручень Кабміну;
- підготовка матеріалів для проведення засідань, обговорень, оргзаходів;
- пропозиції щодо вирішення гострих проблемних питань;
- організація конкурсів та відбору інноваційних проектів;
- ліцензування видів діяльності;
- контроль виконання бюджету.

З представленого, далеко не повного, списку видів діяльності апарату управління можна зробити висновок, що комплекс функцій управління постійно, в оперативному режимі, доповнюється новими завданнями, які формуються як під дією ситуативних змін, так і в результаті наукових розробок з питань управління (правових, інституційних, технологічних, інформаційно-системних, соціально-психологічних та ін.), а також завдяки набутому досвіду управлінців у процесі своєї діяльності.

З представленого спектру робіт можна згрупувати кілька узагальнених функцій, а саме: аналітична функція (А), контрольна, звітна і підготовча (ЗП) (функція інформаційного забезпечення) і програмно-проектна (ПП) - розробка заходів, регуляторних норм, програм діяльності. І якщо ці три функції розглядати в часовому вимірі (за період 10 ÷ 15 років тому і нині), то концентрацію уваги і пропорції затрат часу між ними можна розподілити таким чином:

Раніше = А : ЗП : ПП = 15% : 70% : 15%

Тепер = А : ЗП : ПП = 30% : 45% : 25%

Базуючись на цих оцінках розподілу трудового і творчого ресурсу управлінського персоналу в системі адміністративного управління регіоном можна зробити такі висновки:

1. Глобальні тенденції і ринкові умови господарювання суттєво вплинули на характер функціональної діяльності апарату державного управління в регіоні.

2. Аналітична і проектна функція отримали значний розвиток, потіснивши функцію контролю і організації.

3. Самостійність підприємств і організацій в регіоні переорієнтували адмін апарат на посилення своєї ролі у міжнародних відносинах, в консультативних послугах та в інформаційному забезпеченні бізнесу.

Центр уваги ОДА поступально зміщується від виробничих підприємств на об'єкти регіональної інфраструктури і на загальні проблеми іміджу регіону.

Для сучасної України, що прийняла і реалізує інноваційну стратегію розвитку, як ніколи раніш, зараз набуває актуальності наукове забезпечення і наукова підтримка, особливо на регіональному рівні [13]. Саме у цьому «середньому ланцюгу» системи державного управління, в регіонах, відчувається найбільша потреба щодо відпрацювання нової моделі управління розвитком, оскільки центральна влада має світовий досвід, підприємства мають і кращий свій досвід, і ліберальні умови, а регіон - і перший, і другий ресурс знань і практики має виробляти самостійно, організуючи свою діяльність між двома полюсами впливу.

Перші успішні роки вже зроблені реформою децентралізації влади, черга за перебудовою в цілому системи адміністративно – територіального устрою.

Висновки

1. Регіональний розвиток, навіть в умовах спроможності більшості самостійних регіонів, завжди має бути керованим з державницьких позицій. Рівень впливу держави, форми і методи не є шаблонними, а скоріш селективними, що залежить від ситуативних особливостей.

2. Однією з форм управлінського впливу на розвиток регіону є державна підтримка. Складно надати чітке визначення цього поняття, але це чисто теоретичне завдання. Для науково обґрунтованих рішень достатньо інтегрувати «регулювання», «забезпечення» і «підтримку» в єдиний механізм впливу держави на розвиток регіонів.

3. На сьогодні цей механізм має в своїй структурі такі складові як пряма фінансова підтримка, податкове і митне регулювання, держзамовлення, проведення реформ і оновлення інституційної бази.

4. Харківська область володіє потужним потенціалом, здатна на саморозвиток, але як і всі інші потребує державної підтримки, особливо щодо підтримки секторальних пріоритетів та загального проведення реформ.

5. В основі регіонального розвитку, постійною силою розвитку є людський фактор і якісний механізм управління розвитком.

6. Сьогодні, коли наука і практика повинні працювати разом, як цілісна «бінарна» система, економічні знання слід і розуміти, і застосовувати їх у більш повному та комплексному поєднанні, разом з політичними, соціологічними, психо-біологічними, ментально-культурологічними знаннями. Одна з гілок цієї системи знань – регіональний розвиток, тобто саморозвиток регіонів за підтримки держави.

Література

1. Ростоу, У. *Процесс экономического роста* [Текст] / У. Ростоу // (The Process of Economic Growth. New York, 1952)
2. *Экономическая теория в XXI веке – 5 (12). Национальная экономика и социум* [Текст] / под ред. Ю.М. Осипова, В.З. Сизовой, Е.С. Зотовой. – М.: Магистр, 2007. – 640 с.
3. Кардаш, В.А. *О неизбежной смене парадигмы в экономической науке.* [Текст] / В.А. Кардаш // *Terra economicus.* – 2009. – Т. 7. - №1. – С. 51-57.
4. *Регіональна політика: методологія, методи, практика* [Текст] / Ред. кол.: відп. ред. М.І. Долішній - Львів, 2001. - 700 с.
5. Семиноженко, В.П. *Новий регіоналізм.* [Текст] / В.П. Семиноженко, Б.М. Данілішин. - Київ, Наукова думка, 2005. - 160 с.
6. Родченко, В.Б. *Місцевий розвиток: кращі практики та інструменти розумного зростання* [Текст] : колективна монографія / За заг. ред. В.Б. Родченко. – Харків: «Друкарня Мадрид», 2017. – 212с. ISBN 978-617-7370-56-3.
7. Ткачук, А. *Государственная региональная политика в Украине: от декларации – до регионального развития.* IN, UA [Текст] / Вып. №41.8 ноября – 15 ноября, 2018. – 8с.
8. *Регіональний розвиток та державна регіональна політика в Україні: стан і перспективи змін у контексті глобальних викликів та європейських стандартів політики* [Текст] : аналіт.звіт / [Колін Меддок та ін.] ; Проект ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні». – Київ: [б.в.], 2014. – 416, 32 с.
9. Степаненко, С.В. *Інституціональний аналіз економічних систем (проблеми методології)* [Текст]: монографія / С.В. Степаненко. - К.: КНЕУ, 2008. - 312 с.
10. Полтерович, В.М. *Інституціональна динаміка і теорія реформ: Обща схема інституціональних ловушок* [Текст] / В.М. Полтерович // *Эволюционная экономика и «мэйнстрим».* – Москва, 2000. – С. 31-54.
11. Тищенко, О.П. *«Регіональний економічний розвиток: теорія та вимірювання»* КНЕУ ім. Василя Гетьмана. [Текст] / О.П. Тищенко. - 2013 – 212 с.
12. *Харківська область. Книга інвестора.* [Текст] – Х. Фоліо, 2010 – 227 с.
13. Коломійчук, В.С. *Стратегічні засади соціально – економічного розвитку регіону (методологія, методи, практика).* [Текст] / В.С. Коломійчук, А.Т. Шевчук, С.Л. Шульц - Львів – Тернопіль. - Укркнига., 2012. – с. 278.
14. Власюк, О.С. *Людський розвиток в Україні: чинники та проблеми.* [Текст] / О.С. Власюк, Л.Д. Яценко // *Стратегічні пріоритети, №1 (38).* - Національний інститут стратегічних досліджень. Науково – аналітичний щоквартальний збірник. 2016. – с 43-54.
15. Скачков, А.Н. *Оценка и выбор стейкхолдеров предприятия.* *Открытые информационные и компьютерные ин-*

тегрированные технологии. [Текст] / А.Н. Скачков, И.А. Скачкова // *Нац. аэрокосм. Ин-т им. Жуковского «ХАИ».* - №72. - 2016. - 164 с.

16. 1. *Аналітичний звіт «Регіональний розвиток України»* [Електронний ресурс] // *Група радників з впровадження державної регіональної політики в Україні Програми «U-LEAD з Європою», 2017.* Режим доступу https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/157/Regional_development_of_Ukraine_Analytical_report_01-09.2017__1_.pdf
18. *Постанова КМУ від 12 вересня 2018 р. № 733 «Деякі питання реалізації у 2018—2020 роках Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»* [Текст].

References

1. Rostou, U. (1952) The Process of Economic Growth. *The Economist Growth New York.*
2. Osipova, Yu.M., Sizovoy, V.Z., Zotovoy, E.S. (2007) Economic theory in the XXI century. *National Economy and Society, 5 (12).* - M.: Master, 640.
3. Kardash, V.A. (2009) On the inevitable change of the paradigm in economic science. *Terra economicus, 7(1),* 51-57.
4. Dolny, E. (2001) Regional policy: methodology, methods, practice. - Lviv, 700.
5. Semynozhenko, VP, Danilishin, BM (2005) New regionalism. Kyiv, Scientific Opinion, 160.
6. Rodchenko, VB (2017) Local Development: Best Practices and Tools for Smart Growth: Collective Monograph. - Kharkiv: "Typography Madrid", 212. ISBN 978-617-7370-56-3.
7. Tkachuk, A. (2018) *State regional policy in Ukraine: from the declaration - to the regional development.* IN, UA, 41.8 November, 8.
8. Colin Meddock (2014) Regional Development and State Regional Policy in Ukraine: Status and Prospects for Change in the Context of Global Challenges and European Policy Standards [Text]: analytical report. *EU Project "Support to Regional Development Policy in Ukraine".* - Kyiv: [BC], 416, 32.
9. Stepanenko, S.V. (2008) Institutional analysis of economic systems (problems of methodology): monograph. - K.: KNEU, 312.
10. Polterovich, V.M. (2000) Institutional dynamics and reform theory: General scheme of institutional traps. *Evolutionary economy and mainstream.* - Moscow, 31-54.
11. Tishchenko, O.P. (2013) "Regional Economic Development: Theory of Measurement" KNEU them. Vasyl Hetman, 212.
12. Folio, H. (2010) Kharkiv region. *Investor's book,* 227.
13. Kolomiichuk, V.C., Shevchuk, A.T., Shulz S.L. (2012) Strategic bases of social and economic development of the region (methodology, methods, practice). Lviv, Ternopil. UkrKniga., 278.
14. Vlasyuk, O. S., Yatsenko, L. D. (2016) Human Development in Ukraine: Factors and Problems ". *Strategic Priorities, 1 (38).* National Institute for Strategic Studies. Scientific and analytical quarterly collection, 43-54.
15. Skachkov, A.N. & Skachkova I.A. (2016) Assessment and selection of the stakeholders of the enterprise. *Open Information and Computer Integrated Technologies, 72./* National aerospace In-t them. Zhukovsky "KhAI", 164.
16. 1. Analytical report "Regional Development of Ukraine" (2017) *Group of Advisers on the Implementation of the State*

Regional Policy in Ukraine "U-LEAD with Europe" Program.
Retrieved from
https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/157/Regional_development_of_Ukraine_Analytical_report_01-09.2017__1_.pdf

18. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 12, 2018, No. 733 "Some Issues of Implementation of the State Strategy for Regional Development for the Period till 2020" in 2018-2020".

Рецензент: д.е.н., доцент кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування О.Ю. Палант, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Харків, Україна

Автор: СУХОНОС Марія Костянтинівна
д.т.н., професор, проректор з наукової роботи
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – khg@kname.edu.ua
ID ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7246-8740>

Автор: ДИМЧЕНКО Олена Володимирівна
д.е.н., професор, завідувач кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – dymchenkoov@gmail.com

Автор: БЕЛЯВЦЕВА Вікторія Володимирівна
к.е.н., доцент кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – ту_edem@ukr.net

Автор: ГАЙДЕНКО Сергій Миколайович
к.е.н., старший викладач кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – dymchenkoov@gmail.com

Автор: СВІЧКО Сергій Олександрович
здобувач
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – dymchenkoov@gmail.com

STATE SUPPORT FOR REGIONAL DEVELOPMENT

M. Sukhonos, O. Dymchenko, V. Belyavceva, S. Gaydenko, S. Svichko
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

The article discusses the connection of the state policy of regional development with the tasks of local authorities in support of self-development of regions.

It is determined that the world practice of economic development in recent decades has undergone a significant acceleration. However, the situation is such that the scientific support of these real processes in practice does not make it.

The article defines a management function that is considered as a specific type of management activity, the relation of part to the whole. Other characteristics (properties) of managerial functions - procedural repetitive, technological, process. In the system of administrative management, the nature of functions is now radically changing.

The region is considered not only as a standard large economic object of territorial placement and administrative subordination, but an object is a highly structured, in nature close to self-organized systems and living organisms, endowed with such qualities as nonlinearity, vulnerability, behavior, reflection, unpredictability.

The problem of regional development management, its methodology, engineering and business practice are the components of a unified mechanism in which human needs and interests, production base and market conditions of life support create economic relations, an improved model of which is proposed.

The logical - structural models of the activity of regional administrations organization to solve problems of regions, determination of specificity of regions as objects of controlled development are offered. Terminological explanations of the term "regulation, provision, support" are given.

Characteristics of the Kharkiv region from the standpoint of their socio - economic potential are presented and changes are identified in the activity of the Kharkiv Region State Administration (KRSA) in the new conditions of the reform and development of local self - government. The tasks of scientific support and activation of processes of regional development are set.

Keywords: regional development, state support, scientific support, regulation of provision, administration, management activity.